

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la autorizarea instalării
unei centrale electrice fotovoltaice în comuna Rădeni, raionul Strășeni

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la autorizarea instalării unei centrale electrice fotovoltaice în comuna Rădeni, raionul Strășeni, a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i>
Proiectul este elaborat în temeiul art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial Nr. 193 - 203 din 08.07.2016, art. 413), care stabilește competența Guvernului de a autoriza instalarea centralelor electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților centralelor electrice existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW - în conformitate cu Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 517/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 347-349, art. 680).
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</i>
<i>2.2.1. Prezentarea situației curente în domeniu</i> Republica Moldova nu dispune de resurse energetice tradiționale, cum ar fi gazele naturale, cărbunele și petrolul, este un importator net de energie și încă nu a valorificat pe deplin potențialul surselor sale de energie regenerabilă (SER), nefiind capabilă să asigure integral cu resurse energetice nici cererea de energie primară de pe malul drept al râului Nistrului. În anul 2023 sursele interne de producere a energiei electrice sunt reprezentate de centralele electrice de termoficare urbane ale S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET Nord” care asigură circa 60% din cantitatea totală de energie electrică generată de producătorii autohtoni, centrala hidroelectrică de la Costești cu o pondere de 6,8%, centralele eoliene și fotovoltaice cu o pondere de 32%, iar centralele electrice pe bază de biogaz și centralele electrice de termoficare ale fabricilor de zahăr asigură 1,5% din cantitatea de energie electrică produsă local. Energia eoliană, energia solară și biomasa sunt cele mai importante resurse interne în vederea obținerii de energie produsă local (potențialul tehnic global al SER este estimat la circa 65 TWh, ce ar acoperi integral cererea de energie primară), iar conform datelor statistice din anul 2023 au fost asigurate cumulativ (inclusiv energia hidrolică) circa 10,4 % din consumul final de energie electrică. Prevederile actelor normative menționate supra au scop de a dezvolta capacități noi de producere a energiei electrice, de a oferi previzibilitate pentru potențialii investitori în construcția centralelor electrice, de a asigura transparență în procesul de evaluare a solicitărilor și de emitere a hotărârii cu privire la autorizarea instalării centralelor electrice noi sau a majorării capacității centralelor electrice existente. În Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 517/2024, sunt stabilite condițiile pe care trebuie să le întrunească solicitanții care intenționează să construiască/reconstruiască centrale electrice în vederea obținerii autorizării, precum și documentele specifice pe care urmează să le prezinte în acest scop. Evaluarea proiectelor de instalare/majorare a capacității centralei electrice se efectuează de către comisia de autorizare în baza criteriilor care reflectă aspecte tehnico-economice și de mediu:

- a) corespunderea tehnologiei cu politicile statului promovate prin prevederile Strategiei Energetice, Planului Național Integrat pentru Energie și Climă, a altor documente de politici energetice și tratate internaționale în vigoare la care Republica Moldova a aderat;
- b) credibilitatea racordării centralei electrice la rețelele electrice;
- c) credibilitatea tehnică a proiectului de instalare sau majorare a capacității centralei electrice;
- d) eligibilitatea terenului necesar pentru amplasarea centralei electrice în zona propusă de solicitant.

Respectiv, la data de 12 noiembrie 2024 solicitantul SRL „GS Blue Electric” (IDNO 1022600002267) a prezentat cererea cu privire la autorizarea instalării centralei electrice fotovoltaice cu puterea 50 MW în comuna Rădeni, raionul Strășeni, cu anexarea documentației de autorizare ce justifică intenția de a construi centrala electrică pe terenurile cu numerele cadastrale 80303030190 - 80303030214, 80303020226 - 80303030250 și 80303020376, cu suprafața totală 53,57 ha, modul de folosință „agricol”.

Ulterior, membrii comisiei de autorizare, instituită prin ordinul Ministrului Energiei nr. 46 din 28 august 2024, au avut posibilitatea să analizeze documentația de autorizare, în baza criteriilor de evaluare menționate mai sus, și s-au întrunit în cadrul ședinței din 04 decembrie 2024 unde au luat decizia de acceptare privind autorizarea instalării centralei electrice fiind prezentată Ministerului Energiei, care urmează să elaboreze și să prezinte Guvernului pentru aprobare Hotărârea cu privire la autorizarea instalării capacității centralei electrice.

2.2.2. Cauzele care au dus la apariția problemei

Importul energiei electrice pentru asigurarea integrală a consumului din sistemul electroenergetic național face ca economia țării să fie vulnerabilă la orice întrerupere a aprovizionării cu energie sau la fluctuațiile prețurilor la resursele energetice, astfel încât prin majorarea capacității de generare locală a energiei electrice și prin implementarea măsurilor de eficiență energetică se poate reduce dependența de importul resurselor energetice.

2.2.3. Problemele care se propun a fi soluționate prin intermediul proiectului actului normativ

Prin aprobarea proiectului hotărârii de Guvern se urmărește realizarea acțiunilor în sensul îndeplinirii obiectivelor asumate în Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, astfel încât construcția centralei electrice ce urmează a fi autorizată va avea impact asupra siguranței și securității generale a sistemului electroenergetic, protecția mediului și reducerea emisiilor, valorificarea terenurilor care nu sunt utilizate în circuitul agricol, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile de energie.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii de Guvern propus vine să asigure implementarea prevederilor actelor menționate supra, dat fiind solicitarea depusă de către SRL „GS Blue Electric” și conține informații despre solicitant, centrala electrică care urmează să producă energie electrică și denumirea unității administrativ-teritoriale unde urmează a fi amplasată centrala electrică, astfel încât prin aprobarea hotărârii de Guvern va fi autorizată instalarea centralei electrice fotovoltaice în comuna Rădeni, raionul Strășeni.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative.

Totodată, pentru opțiunea „a nu face nimic” se pot menționa, drept riscuri eminente, întârzieri în realizarea investițiilor necesare dezvoltării infrastructurii energetice, care riscă să nu se materializeze în timp util sau deloc, din cauza obstacolelor legate de autorizare.

4. Analiza impactului de reglementare
<i>4.1. Impactul asupra sectorului public</i>
Proiectul hotărârii de Guvern propus conține informații succinte despre denumirea și sediul solicitantului, capacitatea instalată a centralei electrice noi sau în reconstrucție, care urmează să producă energie electrică sau capacitatea adițională a centralei electrice existente, tipul tehnologiei de producere a energiei electrice și denumirea unității administrativ-teritoriale unde urmează a fi amplasată centrala electrică, astfel încât prin aprobarea hotărârii de Guvern va fi autorizată instalarea centralei electrice.
<i>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</i>
Implementarea proiectului hotărârii de Guvern propus nu va necesita alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, deoarece toate costurile de construcție ale centralei electrice, racordarea la rețelele electrice publice, precum și alte costuri aferente, urmează a fi suportate de solicitant.
<i>4.3. Impactul asupra sectorului privat</i>
Aprobarea proiectului hotărârii de Guvern va responsabiliza toate părțile implicate pentru a respecta prevederile actului normativ, nu are impact asupra restricționării concurenței, fiind asigurat accesul liber pentru toți participanții pieței energiei electrice, care implementează tehnologii în conformitate cu politicile statului.
<i>4.4. Impactul social</i>
Prin autorizarea instalării centralelor electrice noi sau a majorării capacității centralelor electrice existente se urmărește crearea locurilor de muncă și reducerea importului de resurse energetice.
<i>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</i>
Nu este aplicabil
<i>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</i>
Nu este aplicabil
<i>4.5. Impactul asupra mediului</i>
Proiectul hotărârii de Guvern are scop de a promova tehnologii de producere a energiei electrice, prietenoase mediului, fără a afecta calitatea solului unde urmează a fi amplasate centralele electrice.
De menționat că la data de 1 noiembrie 2024 a fost eliberat Acordul de Mediu pentru activitatea planificată „Construcția centralei electrice fotovoltaice cu o putere instalată de 50 MW în zona com. Rădeni, r-nul Strășeni”.
<i>4.6. Alte impacturi și informații relevante</i>
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
<i>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</i>
Proiectul nu este elaborat în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, exceptându-se astfel de la efectuarea expertizei de compatibilitate.
<i>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</i>
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Pentru asigurarea transparenței în procesul decizional și în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Ministerul Energiei a plasat pe portalul guvernamental (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13697#contentAnchor41301) anunțul despre inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la autorizarea instalării unei centrale electrice fotovoltaice în comuna Rădeni, raionul Strășeni.

În conformitate cu art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul hotărârii Guvernului și nota de fundamentare la acesta au fost publicate spre consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Energiei (<https://energie.gov.md/>, secțiunea *Transparența decizională*, compartimentul *Consultări publice*) și pe portalul consultativ https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13697#contentAnchor41364, odată cu transmiterea de către Cancelaria de Stat spre avizare/expertizare.

Astfel, propunerile și obiecțiile aferente proiectului din cele 12 avize recepționate au fost operate în procesul de definitivare al acestuia, fiind prezentate în tabelul de sinteză.

7. Concluziile expertizelor

În conformitate cu prevederile art. 34, 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și a pct. 239 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul de hotărâre definitivat a fost remis Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției în baza demersului nr. 05-164 din 22 ianuarie 2025, precum și a fost plasat atât pe pagina web oficială a Ministerului Energiei (<https://energie.gov.md/>, secțiunea *Transparența decizională*, compartimentul *Consultări publice*) cât și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md.

Drept urmare, prin scrisoarea nr. 06/2/1103 din 23 ianuarie 2025 a fost recepționată expertiza anticorupție în care se menționează că în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție, iar Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 04/2-865 din 27 ianuarie 2025 a transmis o listă de propuneri în baza expertizei juridice, care au fost luate în considerație.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Urmare elaborării proiectului hotărârii de Guvern nu au fost evidențiate acte normative ce urmează a fi modificate sau abrogate.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor prezentului act normativ va fi efectuată de către solicitantul SRL „GS Blue Electric” într-o perioadă de 60 de luni de la data aprobării, în baza avizului de racordare nr. 46-53/2390 din 29.12.2022 eliberat de Î.S. „Moldelectrica”, cu respectarea următoarelor cerințe de securitate, prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.847/2022 pentru aprobarea Regulilor generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova:

”Pct.71. Parcurile cu turbine eoliene și panouri fotovoltaice amplasate în câmpuri, în apropiere de fondul forestier, se prevăd cu fâșii de protecție cu lățimea de 3 metri pe perimetrul acestora.

Pct.72. La parcurile cu turbine eoliene și parcurile cu panouri fotovoltaice, pentru autospecialele de intervenție la incendii, se amenajează căi de acces, executate cu îmbrăcăminte dură.

Pct.73. Se interzice amplasarea pe teritoriul parcurilor cu turbine eoliene și al parcurilor cu panouri fotovoltaice a posturilor de transformare și a utilajului de convertizare la o distanță mai mică de 10 metri de la elementele constructive cu clasa de pericol de incendiu K3”.